
Referat

Fra møte i faggruppen for biologisk mangfold

Dato: 21.09.2023, kl. 09:00 - 15:00

Sted: Teams

Møteleder: Gaute Velle

Deltagere:

Fra faggruppen for biologisk mangfold:

Gaute Velle, Anders Nielsen, Lawrence Kirkendall, Lars Robert Hole, Kyrre Kausrud, Erlend Nilssen, Kjetil Hindar, Johanna Järnegren, Eva Thorstad, Brett Sandercock, Sonya Geange, Anders Bryn og Paul Berg

Fra Miljødirektoratet:

Åsa Alexandra Borg Pedersen (kl 10:00 – 13:15)

Fra sekretariatet til VKM:

Martin Malmstrøm, Jo Skeie Hermansen og Merethe Aasmo Finne (Fra 12:45).

Sak 1 - Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Ingen fraværende, men Anders Bryn deltok fra kl 11:00.

Ingen habilitetsutfordringer knyttet til dagens agenda.

Sak 2 - Godkjenning av møte-innkallelse og dagsorden

Møteinnkalling og dagsorden godkjent uten innvendinger.

Sak 3 - Saker som går i Hovedkomiteen

Gaute refererte fra HK møtet 20.09.

- Mye tid brukt på diskusjon om sammensetning av godkjenningsgruppe Vs prosjektgruppe. Konkluderte med at diskusjonen skrives ned og dokumenteres. Lages et utkast til avstemning med følgende to alternativer:

- 1) Business as usual, men med presisering i dokumentet hvem som har fylt hvilke roller.
- 2) Flertallet av faggruppen kan ikke sitte i prosjektgruppen.
- Anna Wargelius presenterte NOU rapporten «Genteknologi for en bærekraftig fremtid»
- Aktuelle fellesbestillinger ble diskutert, og Gaute spilte inn at zoonoser (innunder en helse konseptet) kan være et aktuelt tema.
- HK reiser til Parma for å ha møte med EFSA

Sak 4 - Katt

Katterapporten er oppdatert i henhold til alle kommentarer fra faggruppen (supplert med Katrine fra CITES). Ble liggende over sommeren, før Gaute tok en helhetlig gjennomgang av hele dokumentet. Per nå gjenstår det å finpusse ordbruken i kapittelet om tiltak, slik at det er klart at VKM ikke gir råd om håndtering.

Sak 5 - Forsøksutsetting av GM-laks

VKM gjør på oppdrag fra Miljødirektoratet en risikovurdering knyttet til forsøksutsetting av genmodifiserte laks (CRISPR metode), som skal være sterile som følge av at «dead-end» genet er slått ut, noe som skal føre til at gonader ikke utvikles.

Havforskningsinstituttet søker om å sette ut slike genmodifiserte laks i forsøksmerder på deres akvakulturstasjon i Matre høsten 2023 i et eksperiment som skal vare til februar 2025.

Prosjektgruppen er nå i avsluttende fase og godkjenningsgruppen er koblet på. Gruppene jobber nå parallelt med vurderingen. Endelig vurdering fra prosjektgruppen skal være klar 29. september og blir da lagt ut som tillegg til søknaden som nå ligger ute til offentlig høring.

Sak 6 - Steril laks i oppdrett

Prosjektet skal starte opp i løpet av høsten, men så snart som mulig. Har blitt utsatt som følge av arbeidet med arbeidet med forsøksutsettingsøknad (sak 5). Prosjektet skal se på positive og negative effekter på biologisk mangfold, knyttet til bruk av nye metoder for å oppnå sterilitet i oppdrettslaks.

Prosjektet skal ikke vurdere dyrevelferd knyttet til bruk av triploidisering da dette er dekket av et pågående prosjekt.

Sak 7 - Ville pollinatorer

Anders Nielsen doserte om prosjektets bakgrunn; eksplisitt beskrevet i pollinatorstrategien. Prosjektet består av to VKM medlemmer og tre eksterne eksperter, samt Jo S. Hermansen fra sekretariatet. Prosjektet skal se på effekten av tambier (honingbier, *Apis mellifera*) i på ville pollinatorer i form av konkurranse og sykdommer. Prosjektet har oppstartsmøte onsdag 27. september, der litteratursøk skal besluttes. Dette gjennomføres av universitetsbiblioteket i Oslo.

Sak 8 - Skrukketroll, maur og Lepidoptera

Tar sikte på at tre stk kursene i Terrestrial Animal Species Invasiveness Screening Kit (TAS-ISK) i Lodz, Polen i løpet av oktober. Benytte denne metodikken for grundigere screening av arter, muligens i etterkant av en initiell screening ved bruk av ADB sin Horizon Screening metode.

Sak 9 - Nytt fra Miljødirektoratet

Åsa gikk igjennom bakgrunnen for Miljødirektoratets arbeid med fremmede arter og VKMs rolle i dette arbeidet. Spesielt oppdrag knyttet til saksbehandling etter forskrift om fremmede organismer er viktig for Miljødirektoratet. Det jobbes med å få på plass en løsning med mer løpende oppdrag, knyttet til slike søknader.

Orienterte om

- Naturavtalen der det er et eget mål (6) som omhandler arbeidet med fremmede arter globalt
- IPBES rapporten om fremmede arter som Vigdis Vanvik har vært med på å utarbeide
- Fremmedartslista, som denne gangen har et ekstra stort fokus på dørstokkarter (ikke etablert i Norge enda).

Ang samarbeidet med VKM ser Miljødirektoratet for seg at det vil være økt fokus på dørstokkarter, introduksjonsveier og tidlig innsats, samt oppfølging av Naturavtalen og kunnskapsgrunnlag for forskriftsarbeid generelt.

Miljødirektoratet er bevisst problematikken knyttet til naturlig forflytning nordover av arter som følge av klimaendringene og muligheten for å fasilitere slik forflytning (ikke aktuelt som tiltak per i dag).

Sak 10 - Protokoller

VKM har det siste året fokusert mer på muligheten til å benytte protokoller i forarbeidet til prosjektene. Protokollene kan ha ulik utførelse, men felles for de er at det skal være en form for arbeidsplan der man skisserer så detaljert det lar seg gjøre hvordan prosjektet skal gjennomføres. Handler i stor grad om å bryte ned mandatet i enklere bestanddeler og beskrive hva som trengs av

data, hvor dataene kan innhentes fra og hvilken metode som skal benyttes for å svare ut de ulike delene. Et eksempel på publisert protokoll (om grillmat) ble gjennomgått for å illustrere hvordan dette kan gjøres, samt danne grunnlag for diskusjon rundt hvordan dette kan gjøres på en god måte i denne faggruppen.

Sak 11 - Kompetansebehov

Ble presisert at vi bør tenke lenger enn kun egen faggruppe når kompetansebehov skal vurderes. Kan godt være at kompetansen finnes i andre faggrupper. Faggruppen kan også bli flinkere til å aktivt engasjere seg i å rekruttere kompetente personer til spesifikke prosjekter (og gjerne da personer som jevner ut kjønnsbalanse og demografi).

Kompetansebehov spilt inn:

- Bedre forståelse av FAB – Invitere foredragsholder (Hanno Sandvik)
- Metodikken som benyttes i IPBES – Foredrag med Vigdis
- Foredrag om horizon scanning av William Sutherland fra Cambridge.
- Kurs i RYAN for hele faggruppen (ink prosjektleder).
- AS-ISK kurs (vurdere behov etter at en mindre gruppe har deltatt).

Sak 12 - Eventuelt

Kyrre Kausrud luftet muligheten for om VKM skulle/kunne spille inn på høringen på Totalberedskapsrapporten (FOU). Dette hadde blitt drøftet på HK-møtet der det ble presisert at VKM i utgangspunktet er tilbakeholdne med slike høringsinnspill, men det skal tas opp til drøfting i ledergruppen.

Gaute og Martin sikter på å delta på ICAIS konferansen i Halifax, mai 2024. Har sendt inn abstracts på henholdsvis problematikken knyttet til Vänerlax-prosjektet og havnespy.

OIKOS konferanse i Lund i mars 2024.

Sak 13 – Nye møtedatoer

Møtet som var satt opp til 30. november forskyves en uke til 7. desember